

УДК 334.75

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/1-99-4>Миськів Г. В.
Тарієв Є. А.

Національний університет «Львівська політехніка»

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР

У статті розглядається економічна сутність та передумови створення інтегрованих корпоративних структур (ІКС) на – мікро-, макро- та мегарівнях. Передумови формування ІКС визначено для кожного з означених рівнів, досліджено їх взаємозв'язки та вплив на економічні процеси всередині країни і у глобальному середовищі. Дослідження спрямоване на визначення теоретичних засад формування ІКС та їх практичної значущості. Автори проаналізували ІКС як ефективний засіб оптимізації управління та розвитку підприємств. Отримані результати дали змогу класифікувати усі виокремлені передумови формування ІКС та виділити декілька груп, зокрема: глобалізаційні, економічні, зовнішнього середовища, екологічні. Висновки роботи підтверджують необхідність подальших досліджень у цьому напрямку для з'ясування передумов формування ІКС в сучасних умовах розвитку національної економіки.

Ключові слова: інтеграція, інтеграційні структури, підприємства, рівні світової економіки, ефективність.

Постановка проблеми. В умовах спадаючої або кризової національної економіки необхідно шукати нові шляхи підвищення ефективності розвитку підприємницьких структур. Одним із напрямків є реалізація інтеграційних процесів між підприємствами. Саме створення єдиної інтегрованої структури на базі декількох підприємств забезпечує більшу стійкість та конкурентоздатність у мінливому економічному середовищі, дає змогу стати ефективнішими та протидіяти кризовим ситуаціям. Передумови, що спонукають, зумовлюють або супроводжують процеси інтеграції між підприємницькими структурами відрізняються, залежно від мотивів, розмірів, місця розташування, стратегії та багатьох інших чинників. Однак наявність чи відсутність тих чи інших передумов забезпечує кінцевий результат інтеграції між підприємствами. А тому для отримання високої економічної вигоди від інтеграційної взаємодії учасників, доцільно та необхідно досліджувати передумови, що зумовлюють формування інтеграційних структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі інтеграційні процеси на підприємствах є предметом багатьох досліджень та публікацій, зважаючи на активний розвиток глобалізації та швидкі зміни в економіці. Цим питанням присвячено наукові праці вітчизняних вчених: О. Бойко та Н. Гаврилова [1], О. Братута [2], П. Буряка, О. Глушко, М. Данько [3], І. Ігнат'євої та О. Гарафонові [4], В. Кириленко, Г. Кучерової [5], Т. Логутової [6], І. Ненно та Ю. Грінченко [7], А. Полянської, Ж. Чухлатої [8], Р. Янкової, І. Ялдин [9] та ін.

Так, у праці М. Данько [3] визначено характеристики формування корпоративного сектора економіки України, цілі його трансформаційних змін та основні чинники, що впливають на характер реорганізації та реструктуризації виробничих підприємств.

І. Ігнат'єва та О. Гарафонові [4] розглянули основні передумови, механізми формування та функціонування різних видів інтегрованих корпоративних структур. І. Ялдин [9] вживає термін «інтегровані структури бізнесу» для означення кінцевого результату інтеграційного процесу між підприємствами, а основними передумовами їх виникнення визначає: одержання доступу до ресурсів, технологій й нових ринків та утво-

рення синергії компетенцій й потенціалу різних ринкових агентів. А Г. Кучерова [5] вбачає, що «розвиток інтегрованої структури визначається силою вмотивованості об'єднання та встановлення зв'язків, наявним потенціалом в економічному просторі та спроможністю генерувати синергетичний ефект від інтеграції».

О. Братута у своїй праці [2] систематизував основні теоретичні положення концепції інтегрованих корпоративних структур та визначив їх характерні ознаки.

Проблеми управління інтегрованими корпоративними структурами теж активно досліджуються науковцями. Зокрема, Ж. Чухлата [8] розглянула управління розвитком інтегрованих корпоративних структур зі складною архітектурною побудовою на базі застосування концепції збалансованої системи показників. Т. Логутова [6] дослідила управління інтегрованими економічними структурами в умовах невизначеності, та дійшла висновку, що саме корпорація або холдинг в змозі забезпечити економічну безпеку підприємств та реалізацію ефективних управлінських рішень.

Низку особливостей функціонування інтегрованих корпоративних структур у науковій праці дослідив О. Бойко [1] разом з колегами, які розглянули етапи розробки стратегії інтегрованого підприємства та наголосили на необхідності їх систематизації. І. Ненно та Ю. Грінченко [7] визначили методичні підходи до створення доданої цінності для споживача послуг авіаційної галузі, саме у інтегрованих корпоративних структурах.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Методологічною основою для дослідження суті інтеграції між окремими підприємствами та чинників, що її зумовлюють, є положення про те, що в умовах функціонування ринку створюються матеріальні передумови для нового, вищого синтезу, як підприємств різних галузей, так і підприємств різних країн. Кожний етап у розвитку інтегрованих структур, кожний новий тип організації – це зміни системи економічних відносин на вимогу часу, це відповідь на динамічність і мінливість споживчого попиту, виробництва, комунікацій, більшу складність і наукоємність товарів. Саме це було та залишається головною передумовою і підставою створення нових організаційно-господарських форм – інтегрованих корпоративних структур.

А тому зміна умов зовнішнього середовища, новий етап розвитку суспільства та держави вимагають нового дослідження інтеграційних процесів.

Мета статті полягає у дослідженні та аналізі передумов формування інтегрованих корпоративних структур з метою їх систематизації та визначення впливу на ефективність функціонування підприємств, розвиток ринків та загальний економічний прогрес.

Виклад основного матеріалу. Дослідження та аналіз наукових праць дали змогу визначити сутність поняття «інтегрована корпоративна структура» (ІКС), під якою будемо розуміти підприємницьку структуру акціонерної форми власності, яка об'єднує декілька підприємств чи ділових одиниць у єдину корпорацію з метою оптимізації управління, отримання покращених економічних результатів, зниження витрат та забезпечення синергетичного ефекту від діяльності всієї структури.

Першим зародком інтегрованих корпоративних структур були кооперативи, котрі з'явилися в 70-х рр. XIX ст. і до поч. 20-х рр. XX ст. набули широкомасштабного розмаху [10]. З погляду на те, що виробничий кооператив – це організація, у яку добровільно об'єдналися декілька підприємницьких структур для ведення спільної господарської діяльності, і яка бере на себе всі функції постачання необхідного капіталу, внутрішньої організації справи і дисципліни, збуту вироблених товарів і підприємницького ризику [11], вважаємо за доцільне почати відлік функціонування інтегрованих структур саме з кооперативів. А тому першим українським теоретиком інтеграційних структур можна вважати М. Туган-Барановського, який у своїй праці [12] детально проаналізував історичну еволюцію кооперативних ідей та кооперативної практики різних країн і народів, що безперечно, стосувалося тогочасної економіки і в сучасних умовах потребує певного коригування.

Подальша дія закономірностей розвитку інтегрованих структур призвела до концентрації капіталу і появи нових організаційно-господарських форм у вигляді концернів, корпорацій та фінансово-промислових об'єднань. Перші великі концерни утворилися в Німеччині наприкінці XIX ст. Це були сімейні компанії Круппа, Тіссена, Даймлера, Стіннеса, найбільший розвиток яких припадає на період після першої світової війни 1919-1923 рр. [13]. Згодом, до них приєдналися потужні банки і у такий спосіб відбулися перші об'єднання фінансового і промислового капіталів. У США це були великі корпорації – «Дженерал Моторс», «Дюпон», «Дженерал Електрик», «Форд моторз». Пізніше союз банківського і промислового капіталів закріпився у вигляді сімейних – Рокфелери, Моргани, Мелони; і регіональних груп – клівлендська, чиказька, каліфорнійська, тєхаська. В Італії найбільші банки «Італійський кредит», «Римський банк», «Комерційний банк» були тісно пов'язані з такими компаніями, як «ФІАТ», «Піреллі», «Монтедісон груп». У Франції компанії «Рено», «Пежо» контролювали відповідно банки «Сосьєте фінансьєр е фонсьєр» та «Сосьєте фінансьєр де банк» [14].

Схожі інтеграційні процеси відбувалися в усіх країнах світу з більшою чи меншою інтенсивністю, що було зумовлено суттєвими змінами господарських процесів та невіддільним впливом науково-технічного прогресу. Інтеграція фінансового та промислового капіталу спричинила подальшу

еволюцію капіталу і перетворення фінансово-промислового капіталу в більш складнішу та високоорганізовану форму інтеграційної структури – фінансово-промислову групу (ФПГ). Саме ФПГ стали рушіями прогресу, володіли достатніми ресурсами для реалізації амбітних цілей та стратегій на ринку.

Таким чином, можемо виділити мотиви створення ФПГ як прототипів сучасних ІКС:

- економія масштабів – об'єднання дозволяло компаніям досягати економії виробництва шляхом зменшення витрат на виробництво та збут продукції;

- підвищення конкурентоспроможності – інтегровані компанії ставали більш конкурентоспроможними на ринку, отримуючи доступ до нових ресурсів та ринків збуту;

- розширення впливу – інтеграція фінансового і промислового капіталів надавала компаніям більший політичний та економічний вплив;

- інвестування – ФПГ могли інвестувати значні обсяги коштів у нові технології, виробничі потужності та науково-дослідну роботу;

- розширений доступ до фінансування – інтегровані компанії отримували доступ до різних джерел фінансування, включаючи банківські кредити, емісію облігацій та продаж акцій на фондовому ринку;

- диверсифікація ризиків – об'єднання дозволяло розподілити ризики між різними видами бізнесу та ринками, що зменшувало вплив зовнішніх факторів на фінансові результати компаній.

Загалом, інтеграція фінансового і промислового капіталу створювала широкі можливості для розвитку та ефективного управління фінансовими ресурсами компаній.

Період після II світової війни характеризується чітким проявом інтернаціоналізації та глобалізації, як наступних закономірностей у розвитку інтегрованих структур. Для цього етапу характерне подальше посилення концентраційних процесів у великих корпораціях, що часто призводило до утворення на їх основі монополій або транснаціональних компаній (ТНК). Тобто створення ТНК – це наступний етап в розвитку інтегрованих структур, сфера діяльності котрих об'єднала підприємства різних країн. Разом із ТНК інтеграційні процеси вийшли на світовий мегарівень

Проведене дослідження етапів становлення та видів ІКС дало змогу виокремити рівні їх функціонування, зокрема: мікрорівень, макрорівень та мегарівень.

На мікрорівні (локальному) представлені ІКС, утворені на основі злиття / поглинання або приєднання акціонерних товариств, які мають вплив на певний регіон, у якому працюють.

На макрорівні (національному) представлені ІКС, котрі можуть мати галузевий або загально-економічний вплив: асоціації, корпорації, концерни, консорціуми, холдинги, ФПГ, тощо.

На мегарівні (міждержавному, глобальному) функціонують такі види ІКС як: ТНК, стратегічні альянси (СА), міждержавні спільні підприємства (МСП) та міжнародне виробниче співробітництво (МВС).

Створенню кожного з видів ІКС на виділених рівнях їх функціонування, спонукають певні передумови, однак, перш за все, виділимо спільну передумову для усіх видів – суб'єктивні економічні інтереси власників підприємств – отримання економічної вигоди від інтеграції. Зазвичай, це отримання більшого прибутку, завоювання / осво-

ення нових ринків збуту, отримання доступу до дешевих факторів виробництва, покращення конкурентних позицій на ринку, тощо. Також спільними при створенні усіх видів ІКС буде: аналіз ринкових умов, стратегічне управління, фінансова стійкість компаній, технологічні можливості, поточний рівень конкурентоспроможності на ринку, тощо.

Визначальною передумовою створення ІКС міждержавного рівня, зокрема потужних ТНК, є глобалізація усіх суспільних процесів та активний розвиток комп'ютерних технологій, що знівелювало усі кордони та відкрило широкі можливості для ведення бізнесу в будь-якій країні світу. Глобалізація зумовила високу відкритість національних економік, активізувала міжнародну торгівлю, спростила умови для міграції капіталу, що, своєю чергою, інтенсифікувало розвиток ІКС на глобальному міждержавному мегарівні.

Окрім того, виділимо ще низку передумов зовнішнього середовища, що спонукають створення ІКС на мегарівні:

- *економічні*: освоєння нових ринків, зниження податкового навантаження, вихід з-під дії митних тарифів, зміни цін на продукцію, дешеві ресурси, зміна менеджменту;

- *організаційні*: подолання несприятливих нормативно-правових умов господарювання, нове економічне законодавство, нові організаційні форми бізнесу та ін;

- *технічні*: зміни технологій виробництва в галузі або в конкурентів, бажання освоїти нові інноваційні технології (для приймаючої сторони);

- *інформаційні*: прагнення долучитися до нових інформаційних досягнень або розробок;

- *екологічні*: винесення за межі рідної країни екологічно шкідливих виробництв або допоміжних цехів основного виробництва. Зазвичай такі виробничі процеси вдається розмістити в слабо розвинутих країнах під виглядом надходження іноземних інвестицій в економіку цієї країни.

Водночас, варто виділити також внутрішні передумови компанії, яка прагне реалізувати інтеграційні процеси на світовому ринку, а саме наявність:

- правильної стратегії глобалізації, яка дасть чітке уявлення про те, як пов'язати глобальні та регіональні аспекти бізнесу, враховуючи культурні, економічні та політичні особливості різних країн;

- кваліфікованих управлінських кадрів, які розуміють особливості міжнародного бізнесу, культурні відмінності та специфіку регулюючих систем різних країн;

- ефективного управління ланцюгами постачання, що забезпечить можливість управляти постачальниками, виробниками та роздрібними продавцями на міжнародному рівні для максимізації ефективності та контролю над ціноутворенням та якістю товарів;

- технологічного потенціалу, який дозволить впроваджувати інновації, розвивати продукцію та конкурувати на світовому ринку;

- достатніх фінансових ресурсів для розгортання та утримання операцій на міжнародному рівні, включаючи інвестиції в розвиток нових ринків та технологій, тощо.

Успішно реалізовані передумови дозволять створювати інтегровані структури на мегарівні, які можуть мати значний вплив на розвиток різних країн світу та різних галузей, включаючи

комп'ютерну науку, екологію, зайнятість населення, тощо.

Утворення ІКС національного та локального рівнів є невід'ємною частиною інтеграційних процесів між окремими акціонерними товариствами. До інтегрованих структур макrorівня (національного) відносимо великі корпоративні структури, що об'єднали акціонерні товариства різних галузей або підприємства однієї галузі, створивши замкнутий виробничий цикл – від видобутку сировини чи виробництва, до реалізації готової (виробленої) продукції з цієї сировини, включаючи допоміжні та обслуговуючі виробництва. Такими інтегрованими структурами можуть бути потужні холдинги, концерни, консорціуми, асоціації, котрі мають вагоме значення для національної економіки.

Визначальним чинником макrorівня, що спонукає до утворення національних ІКС, є загальна економічна ситуація в країні та її ринкові зміни на поточному етапі розвитку. Також до макроекономічних передумов створення національних ІКС слід віднести жорстку економічну конкуренцію на ринку країни та експансію іноземних виробників. У таких умовах підприємства-конкуренти, щоб підвищити ефективність функціонування та стабілізувати становище на ринку, можуть ухвалювати рішення про інтеграцію.

Передумови створення ІКС на макrorівні, охоплюють наявність:

- економічного потенціалу, який дозволить корпораціям здійснювати конкурентоспроможну діяльність та забезпечувати прибутковість своєї діяльності.

- інфраструктури та ресурсів, необхідних та достатніх для виробництва, логістики та реалізації продукції.

- кваліфікованих кадрів, які забезпечать ефективне управління корпоративними структурами та розвиток їхніх бізнес-операцій.

- технологій, які можуть бути використані для реалізації нові технологічних рішень та інновацій для підвищення ефективності та конкурентоспроможності

- гострої конкуренції на ринку, що може вимагати створення інтегрованих структур для забезпечення здатності конкурувати з іншими гравцями на ринку.

- підтримки державних органів та уряду, яка проявляється через податкові пільги, надання фінансової підтримки, регулювання ринку або створення спеціальних правил та привілеїв, державні програми та інші заходи.

Враховуючи ці передумови, створення ІКС на макrorівні може сприяти розвитку національної економіки, зміцненню конкурентних позицій підприємств та забезпечення стійкого та стабільного їх розвитку.

Для держави створення та функціонування інтегрованих корпоративних структур національного рівня є надзвичайно важливим і дає багато позитивного для економіки, а саме:

- створення нових робочих місць;

- виробництво нових конкурентоспроможних видів продукції;

- забезпечення ефективної роботи підприємств, котрі вже занепадали, шляхом приєднання до прибуткових акціонерних товариств (санація);

- раціональне використання природних та енергетичних ресурсів через реалізацію системи ресурсозбереження;

– створення конкурентного середовища на ринку.

Міжфірмові інтегровані структури мікрорівня (локального рівня) є тим початковим елементом, з якого виникають більш потужніші інтегровані утворення, такі як ІКС національного та міждержавного рівнів. Саме ІКС мікрорівня є першоосновою інших ІКС та створюють сприятливий економічний клімат всередині держави, що зумовлює її подальший розвиток.

Передумови мікрорівня, що спонукають до створення ІКС, перш за все, мають економічно-виробничий характер. Створення ІКС буде можливим лише у тому випадку, якщо це буде вигідно для виробничого процесу за можливості максимізувати прибутки й розширити при цьому ринок збуту. Підприємства прагнуть мінімізувати витрати, щоб максимально знизити собівартість продукції, впроваджувати ресурсозберігаючі технології та принципи логістики, модернізувати тех-

Рис. 1. Передумови створення інтегрованих корпоративних структур

Джерело: власна розробка авторів

нологічний процес та замінити зношені основні фонди, тощо. Тобто в основі інтеграції між підприємствами мікрорівня закладено досягнення ефективності повсякденної операційної діяльності.

Також до передумов створення ІКС на мікрорівні (локальному) можна віднести наступні:

1. Спільна мета або завдання інтегруючих підприємств.

2. Взаємозалежність різних підрозділів або підприємств для забезпечення ефективності та координації.

3. Економічна вигода через спільне використання ресурсів, зменшення витрат, зниження ризиків та підвищення ефективності операцій.

4. Технологічні можливості.

5. Інноваційні можливості для спільної розробки інноваційних продуктів або послуг та обміну знаннями.

6. Синергія як результат спільної діяльності.

7. Стратегічна спрямованість для досягнення конкурентної переваги і покращення позиції на ринку.

8. Полегшення доступу до ресурсів, таких як технології, інформація, фінансові ресурси або маркетингові канали.

9. Локальна підтримка місцевих громадських організацій, урядових структур та інших зацікавлених сторін у реалізації ІКС.

Ці передумови можуть варіюватися залежно від конкретних умов контексту й місцевого бізнес-середовища та спонукають до інтеграції самостійні акціонерні товариства. Одному акціонерному товариству досить рідко вдається реалізувати усі перелічені завдання. Здебільшого не вистарчає або фінансових ресурсів, або кваліфікованих кадрів, або недосконалою є маркетингова стратегія. Ось чому підприємства намагаються об'єднатися, отримати взаємну вигоду від інтеграції та реалізувати власні прагнення разом.

Отож, дослідивши передумови, що спонукають створення ІКС на усіх рівнях світової економіки,

нами розроблено загальну класифікацію передумов створення інтегрованих корпоративних структур (рис. 1).

Висновки з проведеного дослідження.

У результаті дослідження економічної сутності та передумов формування інтегрованих корпоративних структур на мікро-, макро- та мегарівнях було виявлено, що ІКС можуть бути ефективним інструментом оптимізації управління, розвитку підприємств та активно впливати на економічні процеси зовнішнього середовища. На кожному рівні працюють ІКС певного виду, що зумовлює формування особливих передумов конкретного економічного середовища, які спонукають інтеграційні процеси.

На мікрорівні формування ІКС передбачає глибоку інтеграцію виробничих процесів, функцій та ресурсів на рівні окремих підприємств. На макро-рівні важливими передумовами формування ІКС є наявність спільних цілей, стандартизація процесів та управління, а також розробка ефективних стратегій. На мегарівні ІКС можуть формуватися з урахуванням глобальних тенденцій, кліматичних та політичних чинників, а також розвитку технологій.

Спільними передумовами для усіх рівнів діяльності ІКС є економічні передумови: прагнення до отримання економічної вигоди у вигляді зростання прибутку, зменшення собівартості, здешевлення ресурсів для виробництва, енергоефективність. Обов'язковою передумовою також виступає попереднє проведення аналізу ринку, фінансова стійкість компанії, яка приєднує, та стратегія управління.

Дослідження дало змогу об'єднати виокремлені передумови створення ІКС на усіх рівнях світової економіки у декілька груп, зокрема: глобалізаційні, зовнішнього середовища, екологічні та економічні, які своєю чергою охоплюють фінансові, організаційні, управлінські, ресурсозаощаджуючі та ринкові.

Список використаних джерел:

1. Бойко О. В., Гаврилова Н. В., Ремзіна Н. А., Сухачова О. О. Особливості формування стратегій діяльності корпоративних інтегрованих структур та процесів. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 2 (43). С. 85–92.
2. Братута О. Г. Теоретичний аналіз концепції інтегрованих корпоративних структур. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 17. С. 201–210. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-30> (дата звернення: 10.01.2024).
3. Данько М. С. Формування корпоративних структур в Україні. *Економіка і становлення нової системи господарювання*. 2005. Вип. 6. С. 50–66. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_05_4_50_uk.pdf (дата звернення: 02.01.2024).
4. Ігнатєва І. А., Гарафонова О. І. Корпоративне управління: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.
5. Кучерова Г. Ю. Життєздатність корпоративних інтегрованих структур національної економіки як результат розвитку інтеграційно-деінтеграційних процесів. *Ефективна економіка*. 2018. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?or=1&z=6861> (дата звернення: 07.01.2024).
6. Логутова Т. Г. Управління інтегрованими економічними структурами в умовах невизначеності. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. №11 (233). С. 72–80. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/02/11.20._topic_Logutova-T.G.-72-80.pdf (дата звернення: 30.12.2023).
7. Ненно І. М., Грінченко Ю. Л. Формування інтегрованих корпоративних структур, що орієнтовані на створення доданої цінності для споживача. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2020. Т. 25. Вип. 1 (80). С. 60–66. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28130/1/60-66.pdf> (дата звернення: 30.12.2023).
8. Чухлата Ж. Г. Управління розвитком інтегрованих корпоративних структур на основі збалансованої системи показників. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 58. С. 212–217.
9. Ялдин І. В. Передумови виникнення та сутність поняття «Інтегрована структура бізнесу». *Проблеми економіки*. 2010. № 2. С. 61–72.
10. Бурачек І. В. Класифікація і розвиток форм виробничої кооперації в сільському господарстві. *Економіка АПК*. 2003. № 4. С. 55–60.
11. Лендел М. А., Збарський В. К., Талавіря М. П., Газуда Л. М. Розвиток кооперативних відносин в аграрному секторі України: монографія Київ: Вид-во НУБіП України, 2016. 307 с.
12. Tugan-Baranovskiy M. Social bases of cooperation. 1989. 231 p.
13. Бесараб Е. О. Фінансово-промислова інтеграція: зарубіжний досвід та уроки для України. *Фінанси України*. 2003. № 2. С. 133–144.
14. Скопенко Н. С. Формування та розвиток інтегрованих об'єднань в АПК України: монографія. Київ: НУХТ, 2012. 266 с.

References:

1. Boiko O. V., Gavrilova N. V., Remzina N. A. & Sukhachova O. O. (2022) Osoblyvosti formuvannya stratehii diialnosti korporatyvnykh intehrovanykh struktur ta protsesiv [Peculiarities of the formation of strategies for corporate integrated structures and processes]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, vol. 2(43), pp. 85–92. Available at: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/193058/11-Boiko.pdf?sequence=1> (accessed January 5, 2024).
2. Bratuta O. H. (2018) Teoretychnyi analiz kontseptsii intehrovanykh korporatyvnykh struktur [Theoretical analysis of the concept of integrated corporate structures]. *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 17, pp. 201–210. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-30> (accessed January 10, 2024).
3. Danko M. S. (2005) Formuvannya korporatyvnykh struktur v Ukraini [Formation of corporate structures in Ukraine]. *Ekonomika i stanovlennia novoi systemy hospodariuvannia*, vol. 6, pp. 50–66. Available at: http://eip.org.ua/docs/EP_05_4_50_uk.pdf (accessed January 2, 2024).
4. Ignatieva I. A. & Garafova O. I. (2013) Korporatyvne upravlinnia [Corporate management]. Kyiv: "Tsentri uchbovoi literatury".
5. Kucherova H. Yu. (2018) Zhyttiezdatnist korporatyvnykh intehrovanykh struktur natsionalnoi ekonomiky yak rezultat rozvytku intehratsiino-dezintehratsiinykh protsesiv [The viability of corporate integrated structures of the national economy as a result of the development of integration-disintegration processes]. *Efektivna ekonomika*, vol. 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6861> (accessed January 7, 2024).
6. Logutova T. H. (2020) Upravlinnia intehrovanykh ekonomichnykh strukturamy v umovakh nevyznachenosti [Management of integrated economic structures in conditions of uncertainty]. *Aktualni problemy ekonomiky*, vol. 11(233), pp. 72–80. Available at: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/02/11.20._topic_Logutova-T.G.-72-80.pdf (accessed December 30, 2023).
7. Nenno I. M. & Hrinchenko Yu. L. (2020) Formuvannya intehrovanykh korporatyvnykh struktur, shcho oriientovani na stvorennia dodanoi tsinnosti dlia spozhyvacha [Formation of integrated corporate structures focused on creating added value for the consumer]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomika*, vol. 25(1), pp. 72–80. Available at: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/02/11.20._topic_Logutova-T.G.-72-80.pdf (accessed December 30, 2023).
8. Chukhlata Zh. H. (2017) Upravlinnia rozvytkom intehrovanykh korporatyvnykh struktur na osnovi zbalansovanoi systemy pokaznykiv [Management of the development of integrated corporate structures based on a balanced system of indicators]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 58, pp. 212–217.
9. Yaldin I. V. (2010) Peredumovy vynykennia ta sutnist ponattia "Intehrovana struktura biznesu" [Prerequisites for the emergence and essence of the concept of "Integrated business structure"]. *Problemy ekonomiky*, 2, pp. 61–72.
10. Burachek I. V. (2003) Klasifikatsiia i rozvytok form vyrobnychoi kooperatsii v silskomu hospodarstvi [Classification and development of forms of production cooperation in agriculture]. *Ekonomika APK*, vol. 4, pp. 55–60.
11. Lendel M. A., Zbarskyi V. K., Talaviria M. P. & Hazuda L. M. (2016) *Rozvytok kooperatyvnykh vidnosyn v aharnomu sektori Ukrainy* [Development of cooperative relations in the agricultural sector of Ukraine]. Kyiv : NUBiP Ukrainy.
12. Tuhan-Baranovskyi M. (1989) Social foundations of cooperation.
13. Besarab E. O. (2003) Finansovo-promyslova intehratsiia: zarubizhnyi dosvid ta uroky dlia Ukrainy [Financial and industrial integration: foreign experience and lessons for Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, vol. 2, pp. 133–144.
14. Skopenko N. S. (2012). *Formuvannia ta rozvytok intehrovanykh obiednan v APK Ukrainy* [Formation and development of integrated associations in the agricultural sector of Ukraine]. Kyiv: NUKhT.

Myaskiv Galina
Tahiyev Yevhen

Lviv Polytechnic National University

ECONOMIC ESSENCE AND PREREQUISITES FOR CREATING INTEGRATED CORPORATE STRUCTURES

Summary

The methodological basis for researching the essence of integration between individual enterprises and the factors that determine it is the provision that in the conditions of market functioning, material prerequisites are created for a new, higher synthesis, both among enterprises of different industries, and among enterprises of different countries. Each stage in the development of integrated structures, each new type of organization, is a change in the system of economic relations in response to the dynamism and variability of consumer demand, production, communications, the increasing complexity and scientific nature of goods. The aim of this article is to investigate and analyze the prerequisites for creating integrated corporate structures in order to systematize them and determine their impact on the efficiency of enterprise operations, the development of markets, and overall economic progress. The article examines the economic essence and prerequisites for the formation of integrated corporate structures (ICS) at the micro, macro, and mega levels. The authors have analyzed ICS as an effective means of optimizing management and enterprise development. Prerequisites for the formation of ICS are identified for each of the defined levels, their interrelationships and impact on economic processes within the country and in the global environment are studied. Common prerequisites for all levels of ICS activity are economic prerequisites: the desire to obtain economic benefits in the form of increased profits, cost reduction, resource cheapening for production, and energy efficiency. It is also mandatory to conduct a market analysis, have financial stability of the joining company, and a management strategy. The obtained results made it possible to classify all the identified prerequisites for the formation of ICS and identify several groups, including globalization, economic, external environment, and ecological. The conclusions of the study confirm the need for further research in this direction to clarify the prerequisites for the formation of ICS in the modern conditions of national economic development.

Key words: integration, integration structures, enterprises, levels of the global economy, efficiency.